

Miten Suomi kasvuun

Elinkeinoelämän
keskusliitto

9.11.2023

Jyri Häkämies

TEHTÄVÄNÄ MENESTYVÄ SUOMI

PERUSTEHTÄVÄT

Elinkeino-
elämän
vahva ääni

Yrityksiä koskevaan
lainsäädäntöön
vaikuttaminen

Yrityksiä ja
vaikuttamista
palveleva
tiedontuotanto

Osaavan
työvoiman
saatavuus

Vihreä ja
digitaalinen
kasvu

Kilpailukykyinen
toimintaympäristö

Työmarkkinoiden
uudistaminen

Vahva
Suomi
ja vahva EU

PERIAATTEET

Markkinatalous

Vastuullisuus

Yrittäjyys

AIKA KIRIÄ KIINNI MUUT

POHJOIS- MAAT

Suomi on jäänyt muista Pohjoismaista jälkeen. On aika luoda myös Suomelle menestyksen mahdollisuudet.

Lue lisää ek.fi/uudistusvelka →

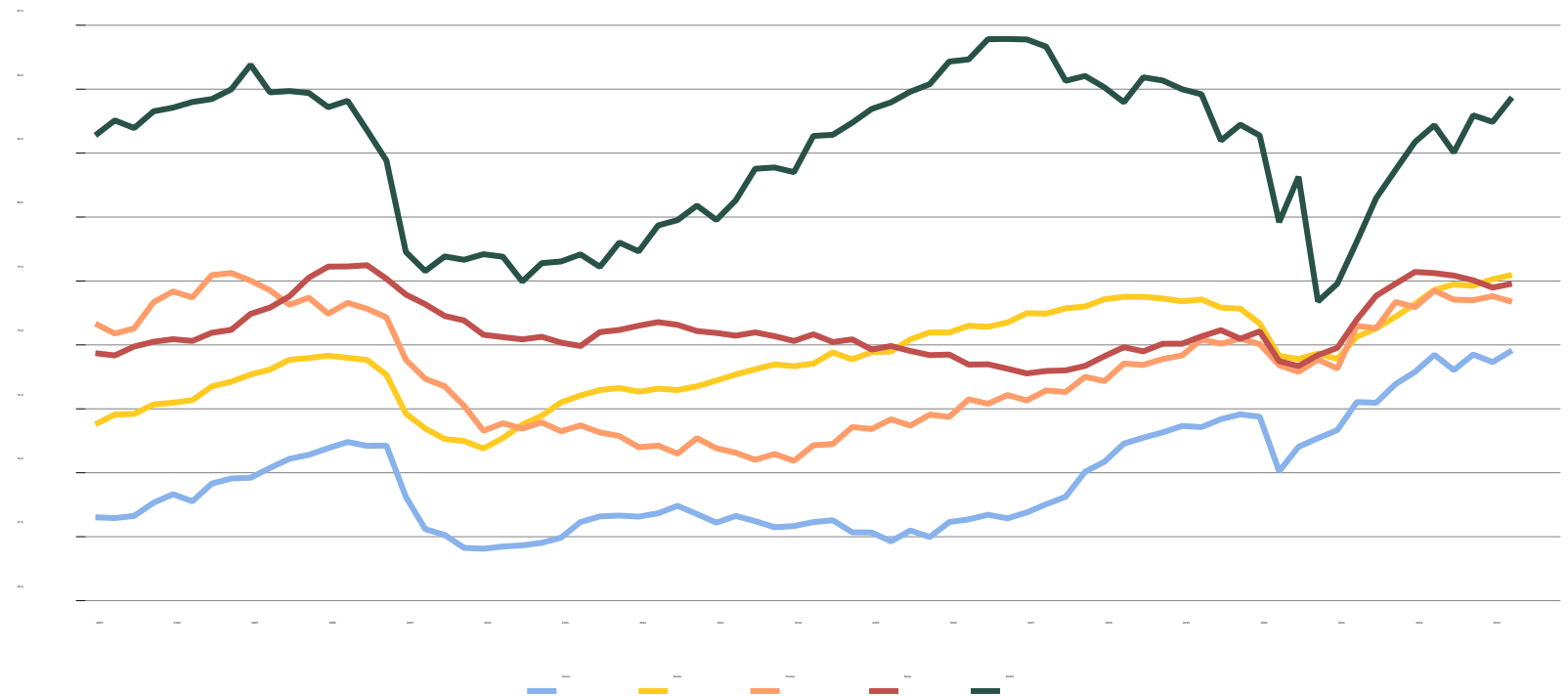

Suomen työllisyysaste muita Pohjoismaita matalampi

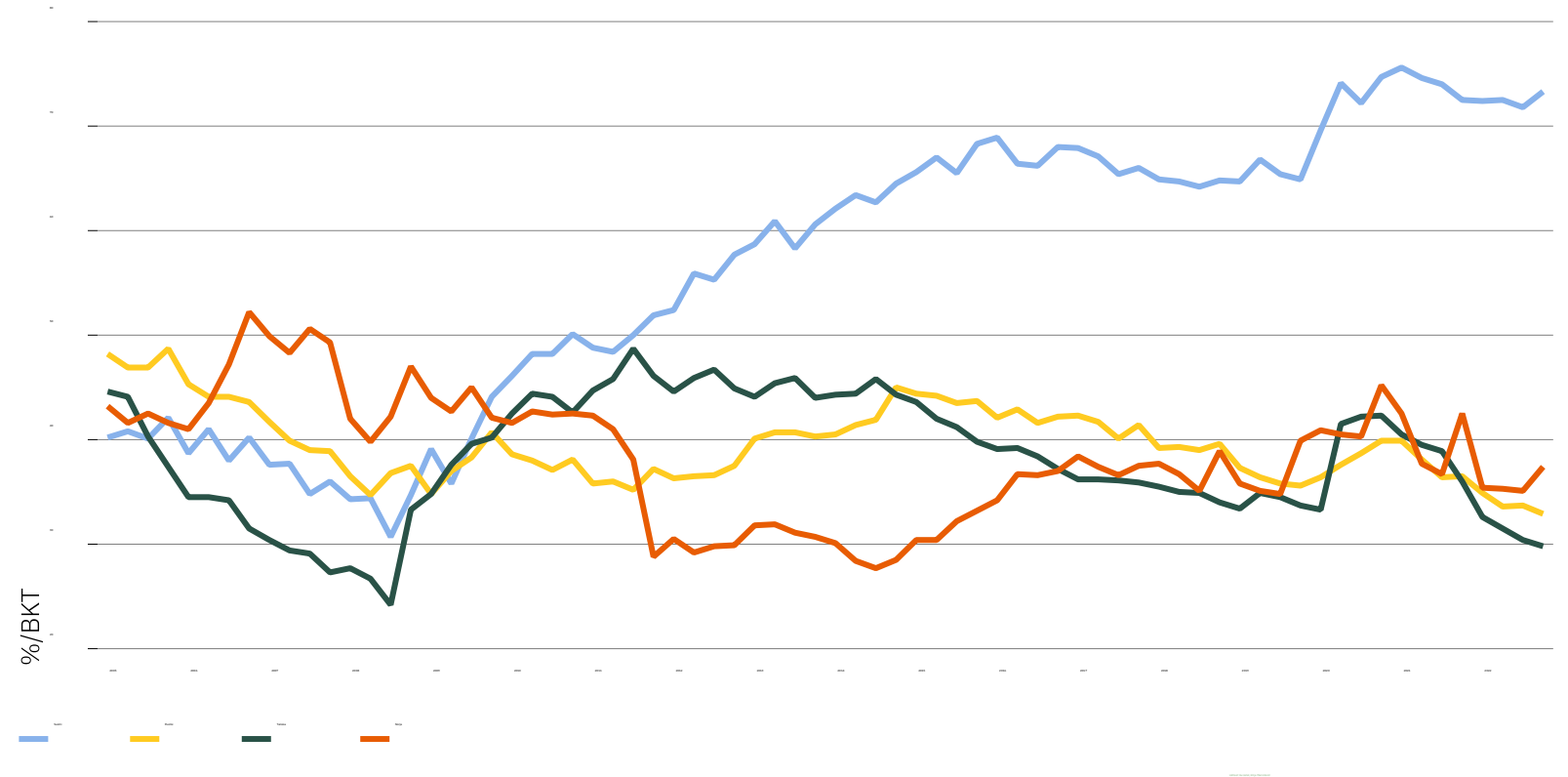
Työllisyysaste

15-64-vuotiaat, %-osuus väestöstä, kausitasoitus

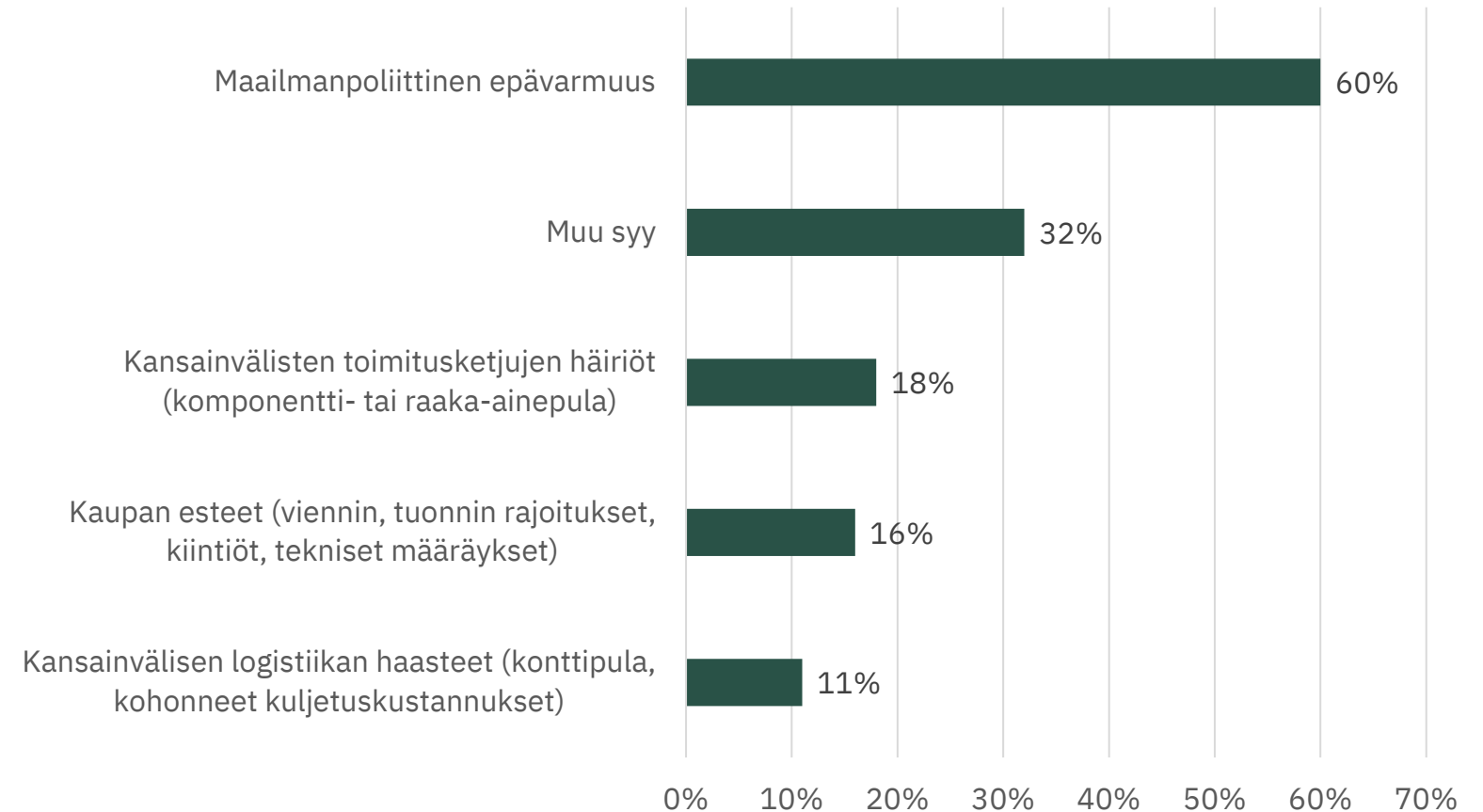
Velkasuhde on karannut pohjoismaiselta tasolta

Julkinen velka, % BKT:sta

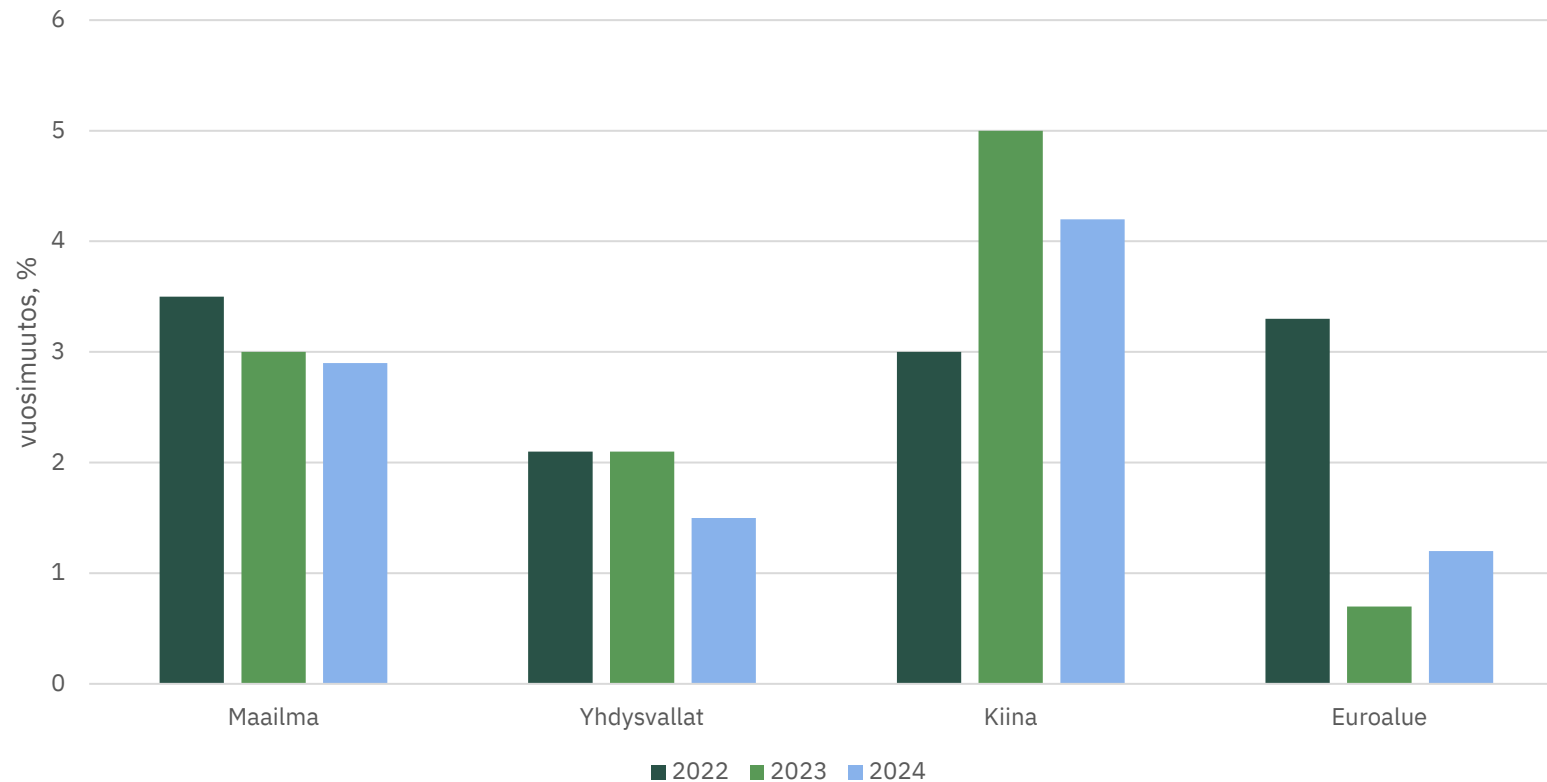

Maailmanpoliittinen epävarmuus vaikeuttaa viennin kasvua

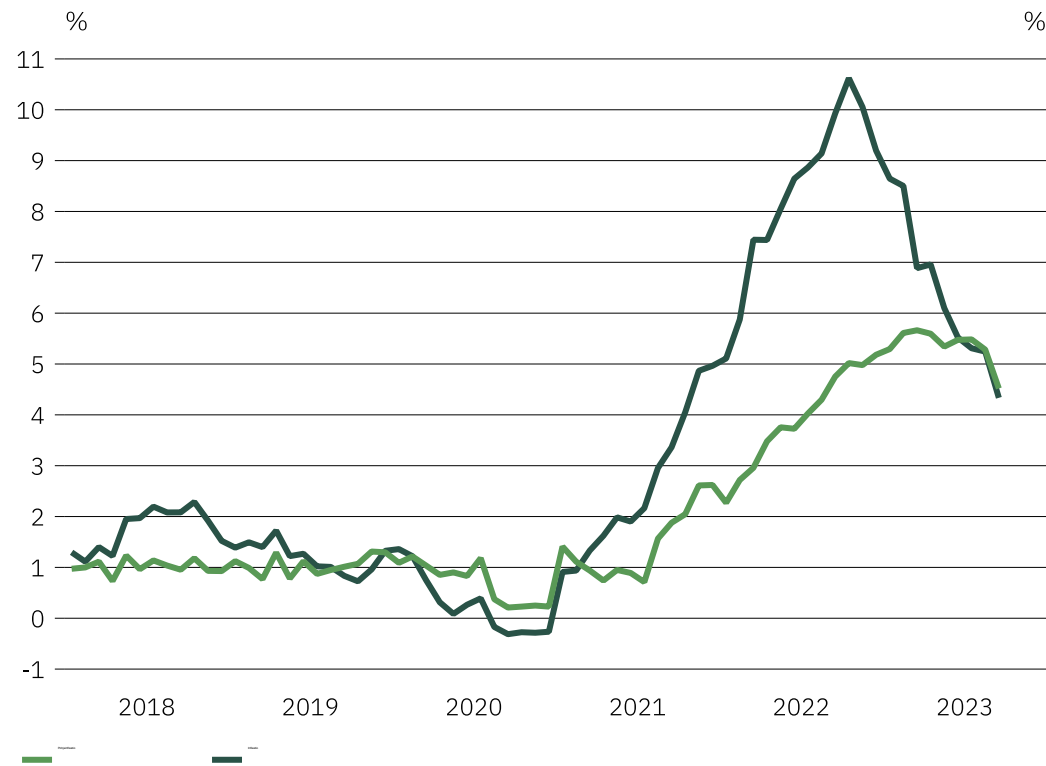
Maailmantalous noin kolmen prosentin kasvussa

IMF:n ennuste lokakuu 2023, BKT määrän muutos

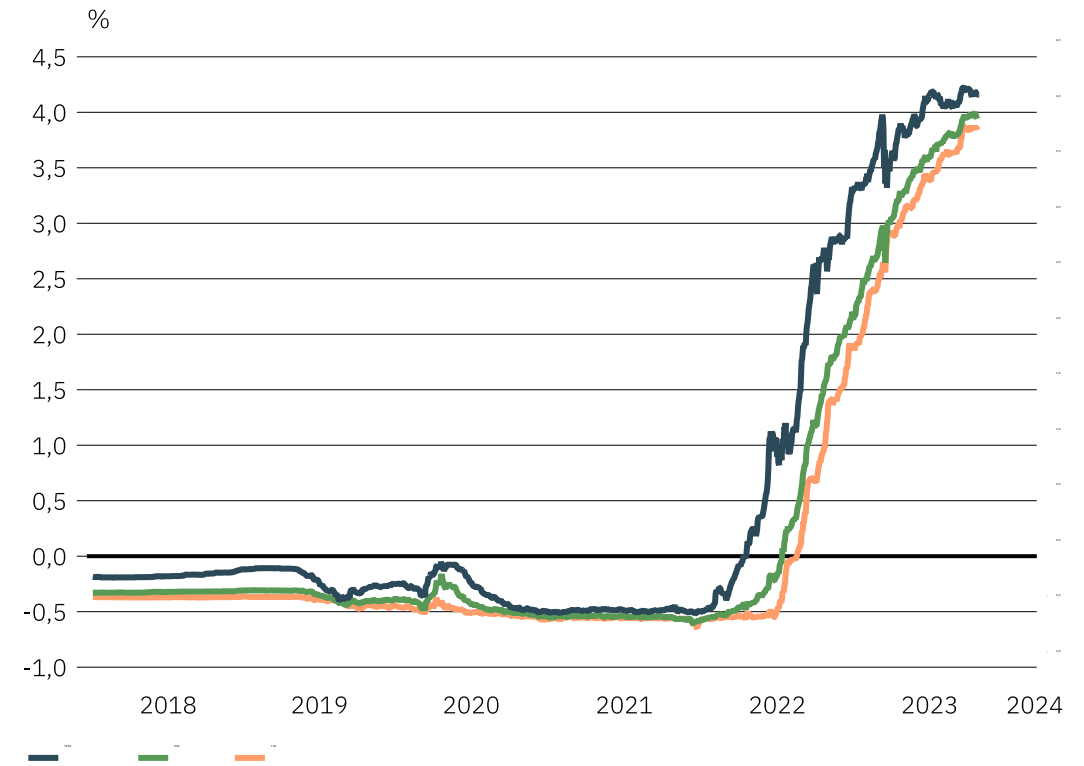

Inflaatio selvästi hidastumaan päin, korkotasossa huippu näyttää hämmöttävän

Euroalueen inflaatio

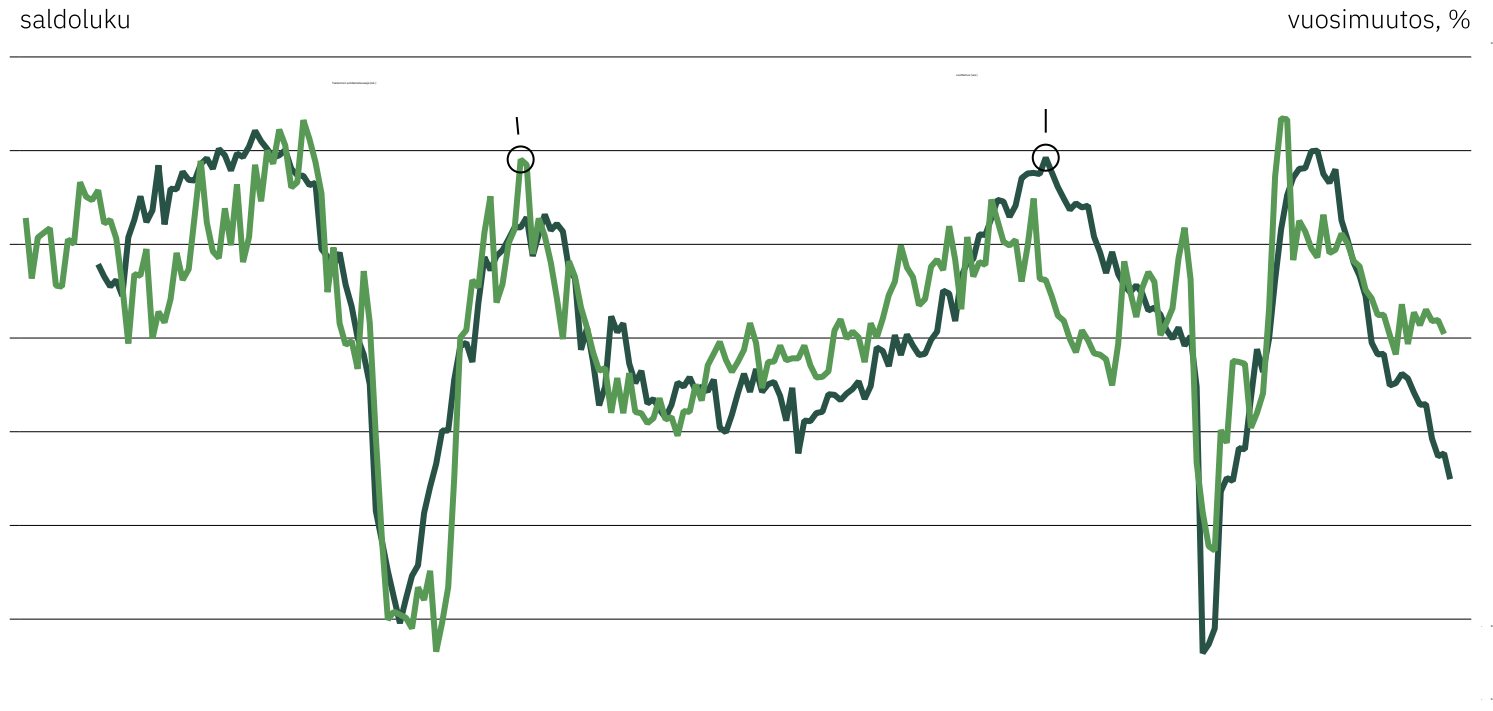
Euriborkorot

Luottamusindikaattori ennakoi selvästi heikompaa talouskehitystä

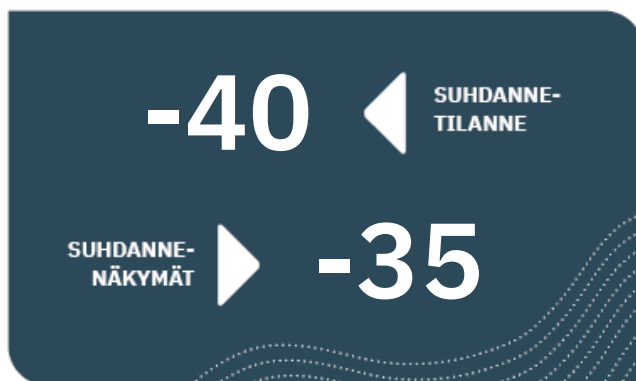
Elinkeinoelämän luottamus ja tuotannon suhdannekuvaaja

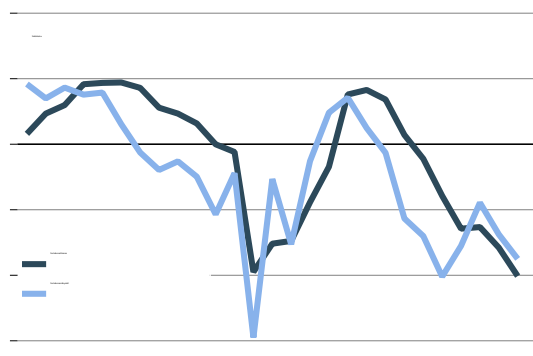

Elinkeinoelämän suhdanteet lokakuussa 2023

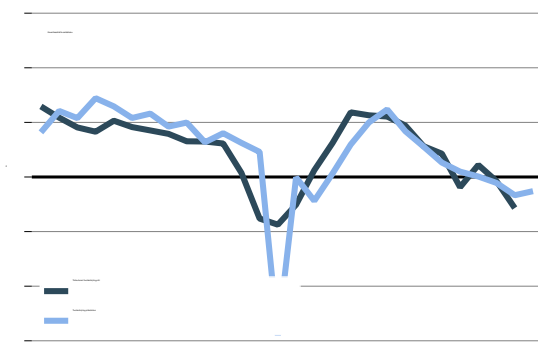
- Yritysten suhdannetilannearviot ovat laskeneet korona-ajan tasolle.
- Kysynnän heikkous on ongelmana yli puolella vastaajista.
- Tuotannon/myynnin ennakoidaan vähenevän hieman lähikuukausina.
- Henkilöstön määrä on laskusuunnassa.
- Suhdanneodotukset ovat hiipuneet syksyn aikana, saldoluku -35.

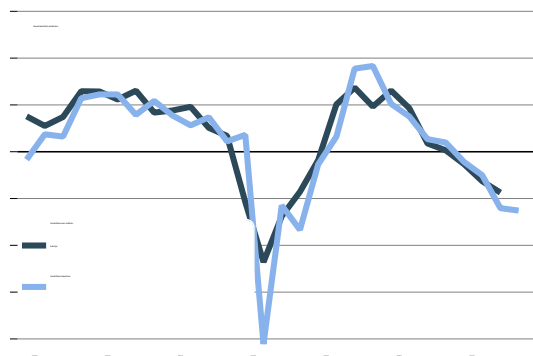
Suhdanteet

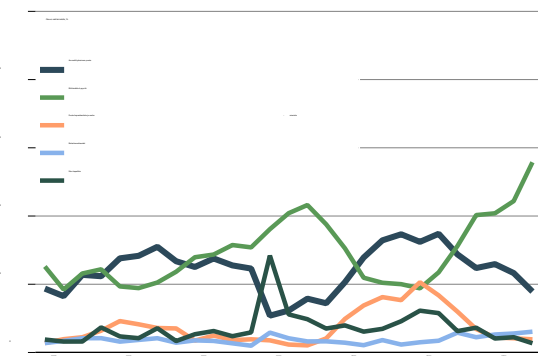
Tuotanto- ja myyntikehitys

Henkilökuntakehitys

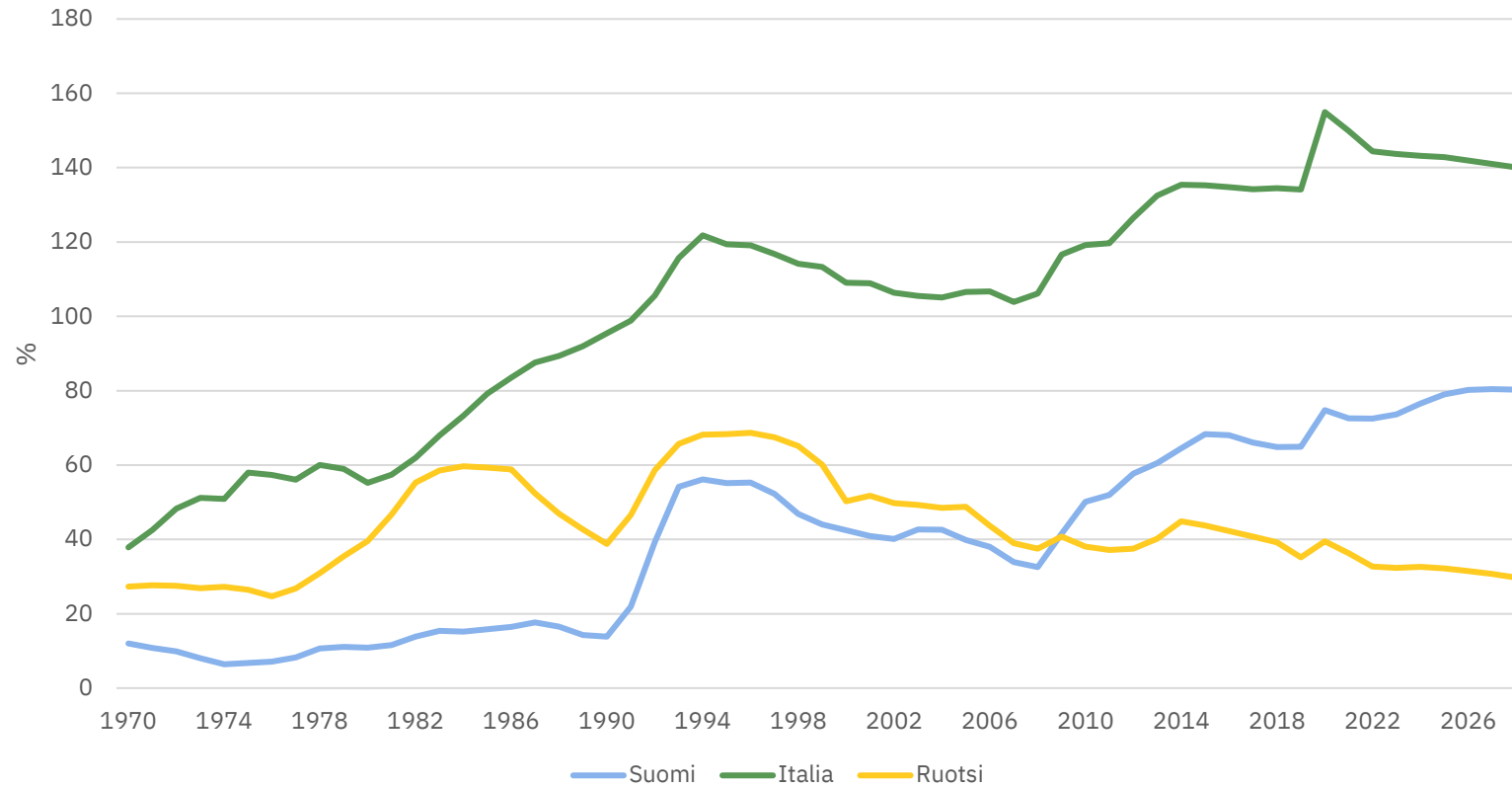

Tuotannon/myynnin kasvun esteet

Velkaantumisen saaminen kuriin on valtava urakka

Julkinen velkasuhde ja ennuste vuoteen 2028 (Lähde: IMF)

Suomella on useita kilpailuedun lähteitä, jotka tarjoavat edellytykset vastata kasvavaan vihreään kysyntään

Mineraalivarannot

- Kokonaisarvo yli 500€ mrd.¹
- Ainoa valtio Euroopassa, jossa on kaikkia akuissa käytettäviä arvokkaita mineraaleja (erityisesti koboltti)
- Merkittävät varannot perus- ja jalometalleja

Sitoutunut yhteiskunta

- Yritysten sitoutuminen SBTi-aloitteeseen maailman kärkitasoa²
- Ilmastotokeja tukeva yhteiskunta, jossa jopa 90% ihmisistä korostaa luonnon merkitystä itselleen³

Edullista uusiutuvaa ja hiilineutraalia sähköä

- 90% sähköntuotannosta hiilineutraalia, josta ~50% uusiutuvaa – kasvava tuulivoimakapasiteetti⁴
- Ydinvoima vakauttaa uusiutuvaa tuotantoa

Prosessitehokkuus

- Pitkät perinteet ja erityisosaaminen teollisuuden prosessien optimoinnissa ja teknologiaviennissä
- Materiaalitehokkuus ja kiertotalouden prosessit vankkana perustana vihreälle tuotannolle

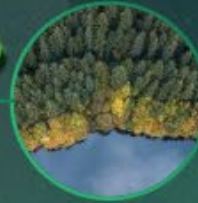
Kunnianhimoinen hallitusohjelma

- Hiilineutraali Suomi 2035 – maailman ensimmäinen lakiin kirjattu hiilineutraaliustavoite

Metsät

- Yli 75% maa-alasta metsiä⁵, joiden kokonaisarvo €240-510 mrd.⁶
- Yritysten ja hallituksen vahva sitoutuminen luonnon monimuotoisuuteen (Kansallinen metsästrategia 2035)
- Voidaan hyödyntää hiilensidonnassa, rakentamisessa, erilaisissa biotuotteissa ja biogeenisen CO₂:n tuottamisessa

Vesi

- Maailman vesirikkain valtio⁷
- Nykyinen yli €5 mrd. vesisektori, jolla johtavaa vesiosaamista (esim. jäteveden hyödyntäminen, hydrogeologia, vesi-infrastruktuuri)⁸

Vihreä brändi

- Kansainvälisesti #2 cleantech-osaajamaa, osa vihreän talouden eturintamaa⁹
- Puhtaus, vihreys ja terveys osa pohjoismaista brändiä, mikä tukee vihreää vientiä

Koulutettu, osaava ja digitalisoitunut yhteiskunta

- Digitaalisesti kyvykkäin työvoima (DESI indeksi)¹⁰
- Maailman johtava testauskenttä uusille teknologioille (esim. IoT-teknologia, Smart Grid-ratkaisut ja 6G-verkko)¹¹

Vakaa liiketoimintaympäristö

- Maailman vakain valtio ja liiketoimintaympäristö luovat ennakoitavuutta sijoittajille¹¹
- Vahva innovaatioympäristö (top 10 patenttihakemuksissa per GDP)¹² ja riskipääomaa saatavilla (eniten VC-rahoitusta per BKT maailmassa)¹³

1. Geologian tutkimuskeskuksen arvio; 2. The Science Based Targets initiative:n raportti; 3. Sitran kyselyn mukaan ~90% suomalaisista korosti luonnon tärkeyttä heille; 4. Tilastokeskus; 5. Metsäteollisuuden arvio; 6. BCG:n arvio; 7. Keelen yliopiston arvio; 8. Finland Toolboxin arvio; 9. Global Cleantech Innovation indeksi; 10. EU Digital Economy and Society indeksi; 11. Global Innovation indeksi; 12. World Intellectual Property Indicators; 13. European Venture Capital Statistics

Hallitusohjelman toimeenpanosta

Työrauhalainsäädäntö

Valmistelu

- Tavoitteena pohjoismainen malli työrauhan osalta.
- Poliittisia lakkoja rajoitetaan, suhteettomat tukilakot kielletään, lakkosakkoja korotetaan ja työntekijöille henkilökohtainen seuraamus, jos laitton lakkoilu jatkuu tuomioistuimen päätöksestä huolimatta.
- TEM asetti asiaa valmistelemaan kolmikantatyöryhmän, jonka määräaika oli 15.10.2023.
- Nyt käynnissä lausuntokierros ja esitys eduskunnalle annetaan todennäköisesti tammikuussa 2024.

Ansiosidonnainen työttömyysturva

Valmistelu

- Tavoitteena kannustinloukkujen vähentäminen siten, että työn vastaanottaminen olisi jatkossa nykyistä kannattavampaa.
- ETLA:n selvityksen mukaan Suomessa työttömyysloukussa on 130 000 ja kannustinloukussa yli 500 000 suomalaista.
- Esitys eduskunnassa budjettilakina. Siitä päätetään marraskuussa 2023.
- Nyt käsittelyssä mm. alkuomavastuun palauttaminen 5 päivästä 7 päivään, työssäoloehdon palauttaminen 6 kuukaudesta 12 kuukauteen ja lapsikorotusten poisto. Porrastus tulossa alkuvuodesta 2024 erillisenä esityksenä
- VM:n virkamieslaskelman mukaan esityksen työllisyysvaikutus on 41 000.

Vientivetoinen työmarkkinamalli

Valmistelu

- Tavoitteena Ruotsin mallinmukainen työmarkkinamalli, jota siellä on menestyksellä sovellettu jo vuodesta 1997 saakka.
- Ruotsissa mallista on sovittu yksityisen sektorin vientiliittojen toimesta. Julkinen sektori ja yksityinen palvelusektori noudattavat mallia, koska pitävät sitä järkevänä.
- Ruotsissa valtakunnansovittelija on asetuksella velvoitettu noudattamaan tätä mallia.
- Työministeri kutsui työmarkkinajärjestöt (keskusjärjestöt ja liitot) 8.11.2023 pidettävään seminaariin keskustelemaan työmarkkinamallista.

Paikallinen sopiminen

Valmistelu

- Tarkoitus lisätä paikallisen sopimisen mahdollisuuksia siten, että ne ovat yhdenvertaiset yrityksen ja sen työntekijöiden järjestäytymisestä riippumatta.
- Lisäksi on tarkoitus mahdollistaa yrityskohtaiset työehtosopimuksen siten, että myös niillä voidaan sopia poiketa lainsäädännöstä samoin kuin valtakunnallisissa tesseissä voidaan.
- TEM asetti asiaa valmistelemaan kolmikantatyöryhmän, jonka määräaika on 31.1.2024.

Muut työelämän lainsäädäntöhankkeet

Muut esitykset valmistellaan vuoden 2024 aikana siten, että ne on säädetty hallituskauden puolenvälin riiheen mennessä eli maalis-huhtikuu 2025.

- Määräaikaiset työsopimukset
- Lomautusilmoitusajat
- YT-lain soveltamisala
- Takaisinottovelvollisuus
- Yksilöperusteinen irtisanominen
- Ensimmäisen sairauspoissaolopäivän palkka

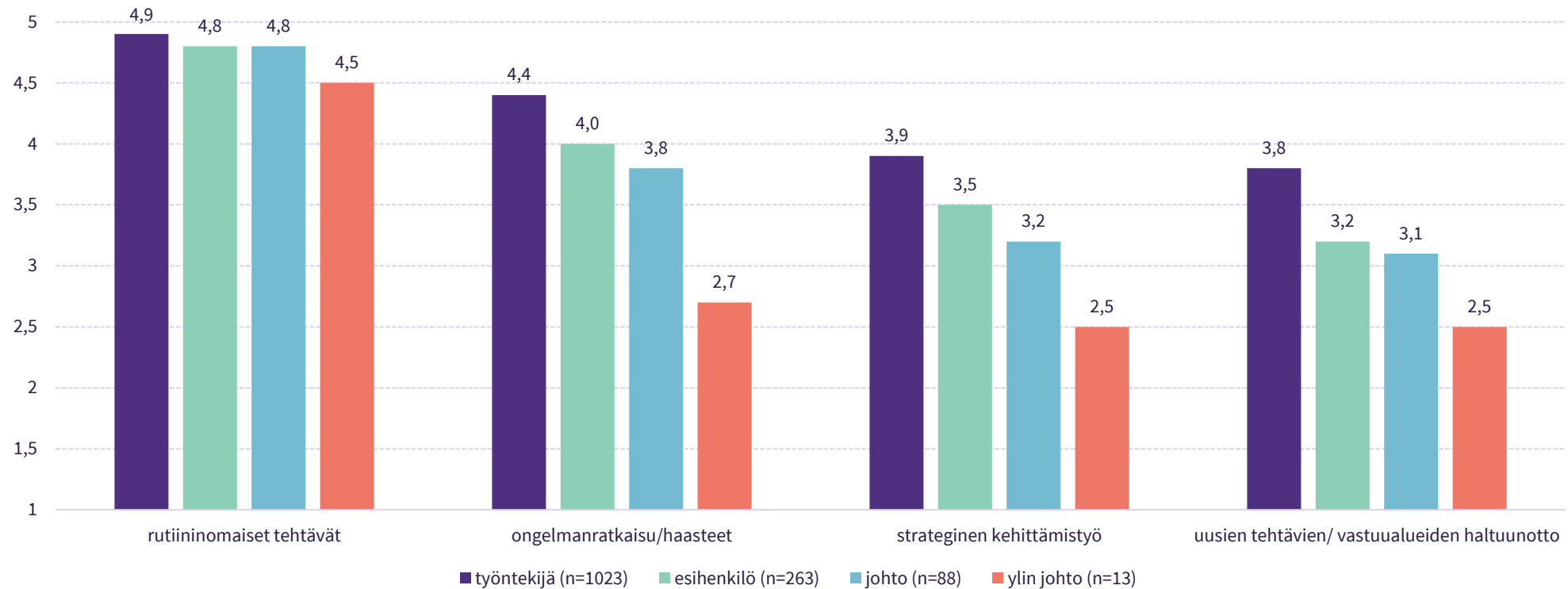
Johtopäätökset

- Olemme jääneet taloudessa jälkeen muista Pohjoismaista, työmarkkinauudistuksilla iso rooli muutoksessa
- Ruotsin vientimalli on tuottanut tulosta, siksi kannatamme sitä Suomeen turvaamaan pitkäaikainen kasvu. Julkisen sektorin haasteet tulee ratkaista paikallisella sopimisella
- Työrauha on vuodelta 1946, nyt esitetyt uudistukset vievät meidän lähemmäs muita Pohjoismaita, ei ohi tai yli
- Vain korkeammalla työllisyysasteella voimme turvata hyvinvointiyhteiskunnan palvelut, velkaantuminen uhkaa niitä
- Työmarkkinajärjestöt aloittavat eläkeuudistuksen tekemisen - sijoitustuottoja kasvattamalla vältetään eläkemaksun korotukset ja etuuksien leikkaus

Haastavinta etänä on ottaa haltuun uusia tehtäviä tai tehdä strategista kehittämistä

Arvioi kuinka hyvin seuraavia tehtäviä pystyy mielestäsi tekemään etänä.

Asteikko: 1 = erittäin huonosti ... 5 = erittäin hyvin

Miten Suomi kasvuun

- Toteutetaan työmarkkinauudistukset
- Vahvistetaan eläkejärjestelmää
- Sujuvoitetaan lupajärjestelmää
- Luovutaan EU:n valtiontukilievennyksistä
- Uudistetaan Sotea – kustannukset avoimiksi, lisätään digiä, palvelusetelit käyttöön
- Tarkkoja sijoituksia uusiin investointeihin
- Puretaan normeja
- Vahvistetaan Suomen ilmastokädenjälkeä
- Panostetaan Mittelstand-yrityksiin

An aerial photograph of a wind farm. Several white wind turbines are scattered across a vast, green forested landscape. The sky is filled with large, white, fluffy clouds. The foreground is dominated by a dense forest of tall, thin trees. In the distance, there are patches of green fields and a small body of water.

Kiitos!

Elinkeinoelämän
keskusliitto